

SLUŻBA
WIĘZIENNA

Zakład Karny w Przemyślu
37-700 Przemyśl, ul. Rokitniańska 1
tel. 16 678 92 71, fax 16 678 61 31, email: zk_przemysl@sw.gov.pl

D/Pen.414.2.82.2022.TŁ

Przemyśl, dn. 13 czerwca 2022 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2022 -06- 2 0
ZĄŁ.	3 ..... NR .....

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
Tortur**
Aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

RPW/53534/2022 P
Data:2022-06-20

W odpowiedzi na przesłany raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z monitoringu online przeprowadzonego w Zakładzie Karnym w Przemyślu w dniach 11 oraz 14-16 lutego 2022 r. w załączniku przedstawiam odpowiedzi na zawarte w przedmiotowym raporcie zalecenia skierowane do Dyrektora Zakładu Karnego w Przemyślu.

Z poważaniem

DYREKTOR
Zakładu Karnego w Przemyślu

mjr Arkadiusz Skafiriak

1. Zwracanie się do osadzonych przez funkcjonariuszy SW zgodnie z przyjętymi normami, w tym z zachowaniem formy grzecznościowej pan.

Przedstawione w Raporcie informacje dotyczące pojedynczych sygnałów ze strony osadzonych na temat niewłaściwego traktowania ich przez personel penitencjarny są, w naszej ocenie subiektywnymi stwierdzeniami pojedynczych skazanych (niejednokrotnie nastawionych negatywnie i konfrontacyjnie do funkcjonariuszy Służby Więziennej jak również instytucji wymiaru sprawiedliwości) nie popartymi, żadnymi konkretnymi dowodami, a mającymi na celu zdyskredytowanie funkcjonariuszy oraz ich pracy w oczach instytucji kontrolnych. Często zdarza się, że sam fakt pozbawienia wolności, rygor wykonywania kary i wynikające z niego ograniczenia skutkują bowiem antagonistycznym nastawianiem niektórych osadzonych do funkcjonariuszy Służby Więziennej. Są to jednakże marginalne przypadki skazanych skoncentrowanych na sobie i swoich sprawach. Postrzegających rzeczywistość poprzez pryzmat własnych celów i nastawień, wysoce egocentrycznie, z małym wglądem w mechanizmy własnego postępowania, ze skłonnością do zachowań nieakceptowanych społecznie, natomiast nacechowanych uporem i wrogością wobec administracji. Ich kontakty interpersonalne cechuje mała zdolność empatii. Są oni bezkrytyczni względem siebie i swoich zachowań. Skłonni do stosowania metod szantażu, manipulacji, prowokacji oraz do fanatycznej, natarczywej obrony własnych idei. Dodać należy również, że raport opisuje ogólnie pozytywne opinie osadzonych w przedmiocie traktowania ich przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Przemyślu. Ponadto osadzeni nie składali żadnych skarg do instytucji nadrzędnych w przedmiocie niewłaściwego sposobu traktowania ich przez personel Zakładu Karnego w Przemyślu. Niezależnie od powyższego dodać należy, że funkcjonariusze i pracownicy Zakładu Karnego w Przemyślu są systematycznie szkoleni w zakresie humanitarnego i praworządnego traktowania osób pozbawionych wolności oraz etyki zawodowej. Podkreślić należy także, iż jest to obszar znajdujący się pod szczególnym nadzorem kierownictwa.

2. Respektowanie intymności, godności, osadzonych oraz poszanowanie tajemnicy lekarskiej poprzez odstąpienie od zasady obecności funkcjonariuszy SW podczas badań medycznych i uczestniczenie w nich jedynie na wyraźną prośbę lekarza.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przyjętą praktyką kontakt osadzonego z personelem medycznym odbywa się bez udziału osób trzecich (w tym funkcjonariuszy innych pionów służb). Powyższa zasada jest rzetelnie realizowana w Zakładzie Karnym w Przemyślu. W stosunku do każdego osadzonego przyjmowanego przez personel więziennej służby zdrowia respektowane jest prawo do prywatności oraz poufności, a personel medyczny podejmuje działania aby w trakcie wizyty

lekarza każdy skazany miał stworzone warunki pozwalające na swobodną rozmowę o swoich problemach zdrowotnych. Sytuację, w których kontakt osadzonego z lekarzem odbywa się przy udziale funkcjonariusza działu ochrony mają miejsce tylko w uzasadnionych przypadkach i na wyraźną prośbę lekarza. Natomiast sytuacje, w trakcie których osadzony jest skuty kajdankami podczas kontaktu z personelem medycznym mają jedynie miejsce w sytuacji gdy osadzony prezentuje agresywne zachowania i tym samym stwarza zagrożenie dla personelu służby zdrowia a często także dla siebie samego. Jednocześnie informuję, że wskazane wyżej sytuacje mają miejsce sporadycznie, dotyczą jedynie osadzonych, których zachowanie nacechowane jest agresją, dopuszczali się czynnej napaści na funkcjonariuszy lub ich nastawienie do personelu więziennego wyraźnie wskazuje na wysoki stopień ryzyka ataku.

3. Przeprowadzanie kontroli osobistej więźniów zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa.

Dokonywanie kontroli osobistej osadzonych jest jednym z działań ochronnych realizowanych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej w trakcie realizacji przez nich obowiązków służbowych. Ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa na terenie zakładu karnego. Kontrola osobista osadzonych jest przeprowadzana każdorazowo w sposób humanitarny, w wyznaczonym pomieszczeniu, z poszanowaniem godności osobistej i jest ograniczona do niezbędnej ilości osób z personelu więziennego tej samej płci. Nie ma mowy aby dokonywanie kontroli osobistej było czynnością nadużywaną przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Przemyślu. Kontrola osobista jest przeprowadzana wobec osadzonych powracających do zakładu karnego, którzy przebywali czasowo poza jednostką (zatrudnienie, przepustki), wrywkowo w stosunku do osadzonych przebywających na terenie jednostki penitencjarnej w sytuacjach uzasadnionego podejrzenia, że mogą oni posiadać przy sobie przedmioty niedozwolone. Znacznie częściej w stosunku do osadzonych przeprowadzana jest kontrola pobieżna, która polega na sprawdzeniu odzieży, obuwia oraz przedmiotów jakie posiada przy sobie osadzony. Stopień dolegliwości jaki może ona nieść dla osoby pozbawionej wolności jest niski. Dodać należy, że sposób przeprowadzania zarówno kontroli osobistej jak też pobieżnej osadzonych ściśle regulują przepisy wydane w tym zakresie. W ostatnich latach osadzeni nie wnosili skarg, których przedmiotem był sposób dokonywania kontroli osobistej przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Przemyślu.

4. Postępowanie z osadzonymi cudzoziemcami zgodnie z zasadami opisanymi w pkt 5.4 raportu.

Położenie Zakładu Karnego w Przemyślu w południowo-wschodniej części Polski, na obszarze pogranicza polsko-ukraińskiego w znacznym stopniu wpływa, iż tutejsza jednostka ma do czynienia z różnicowaną pod względem narodowościowym i kulturowym populacją osób doprowadzanych

w związku z stosowaniem tymczasowego aresztowania bądź też wykonania kary pozbawiania wolności. Dlatego też kadra jednostki kładzie szczególny nacisk dokłada wszelkich starań w celu niwelacji bariery językowej w kontaktach z osadzonymi cudzoziemcami. Skazanym obcokrajowcom wydawane są do cel informacyjny dotyczące odbywania kary pozbawiania wolności lub tymczasowego aresztowania, których treść jest zapisana w języku dla nich zrozumiałym. Nadmieniam, że brak jest praktycznie trudności w komunikowaniu się z tą grupą osadzonych. Zarówno większość obcojęzycznych skazanych lub tymczasowo aresztowanych posługuje się językiem angielskim, co ułatwia personelowi porozumiewanie się z nimi. Ponadto w sytuacjach świadczących o trudnościach w komunikacji używa się translatorów językowych, które znajdują się na wyposażeniu funkcjonariuszy. Istnieje także możliwość skorzystania z usług biegłych tłumaczy, lecz dotychczas nie zachodziła taka potrzeba. Opisana w raporcie sytuacja miała charakter jednostkowy i wynikała ona z tego, że osadzony został przyjęty do jednostki penitencjarnej w godzinach popołudniowych. Funkcjonariusze musieli dołożyć wszelkich starań w celu nawiązania z nim kontaktu, co było utrudnione z uwagi na barierę językową. Biorąc pod uwagę potrzebę niezwłocznego uzyskania od tej osoby niezbędnych informacji pozwalających między innymi na właściwe osadzenie w celi oraz podjęcie innych działań mających na celu zapewnienie jej bezpieczeństwa oraz właściwych warunków, podjęta została decyzja, aby porozumieć się z nią jednorazowo poprzez innego osadzonego, posługującego się tym samym językiem. Powyższa sytuacja, w naszej ocenie, jest niepodważalnym dowodem na to, że kadra penitencjarna dokłada wszelkich starań w celu właściwego traktowania osadzonych obcokrajowców, a w swojej pracy kieruje się empatią oraz profesjonalizmem.

5. Zaprzestanie profilaktycznego stosowania kajdanek wobec wszystkich osób konwojowanych i ograniczenie ich użycia do sytuacji, w której zachodzi obiektywne ryzyko dokonania ucieczki więźnia.

Zgodnie obowiązującymi przepisami, realizując czynności konwojowe wobec osób osadzonych w Zakładzie Karnym w Przemyślu każdorazowo stosuje się kajdanki w celu zminimalizowania ryzyka dokonania ucieczki oraz wystąpienia innych zagrożeń godzących w bezpieczeństwo konwoju lub osób trzecich. Wobec powyższego nie stosuje się żadnych odstępstw. Jednym z podstawowych zadań Służby Więziennej jest ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw. Profilaktyczne stosowanie kajdanek w stosunku do osób pozbawionych wolności przebywających czasowo poza terenem jednostki organizacyjnej wpisuje się w realizację tego zadania. Jednocześnie nadmieniam, że stosowanie kajdanek odbywa się w taki sposób aby zminimalizować w jak największym stopniu dolegliwości wynikające ze stosowania tego środka przymusu.

6. Zaprzestanie stosowania kajdanek wobec osób pozbawianych wolności w trakcie badań lekarskich.

Zakład Karny w Przemyślu jest jednostką typu zamkniętego, w której odbywają karę pozbawienia wolności osoby skazane za przestępstwa o wysokim ciężarze gatunkowym szkodliwości społecznej. Osoby wobec, których stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w związku z równie poważnymi zarzutami co osoby wobec, których zapadł wyrok. Niejednokrotnie są to osadzeni nieprzewidywalni w swoim zachowaniu i postępowaniu, stwarzający zagrożenie dla życia i zdrowia osób postronnych. W obliczu licznych napaści na funkcjonariuszy i pracowników, jakie miały miejsce w jednostkach penitencjarnych konieczne jest podjęcie wszelkich możliwych działań ze strony Służby Więziennej ukierunkowanych na podniesienie poziomu bezpieczeństwa oraz zapewnienie szybkiej i skutecznej pomocy w przypadku wystąpienia zagrożenia. Dlatego każdorazowo Funkcjonariusze Służby Więziennej w Zakładzie Karnym w Przemyślu dokonują wnikliwej analizy dostępnej dokumentacji osobopoznawczej. Posiłkują się opinią psychologa, spostrzeżeniami funkcjonariuszy działu penitencjarnego, działu ochrony, w kwestii codziennego funkcjonowania osób z kategorii podwyższonego ryzyka wystąpienia zachowań nasyconych wrogością wobec otoczenia, wobec innych osób, a w szczególności osób udzielających świadczeń medycznych. Przeprowadzona analiza pozwala precyzyjnie i zgodnie z zasadą indywidualizacji wyselekcjonować jednostki wobec, których występuje konieczność wprowadzenia restrykcyjnych warunków, czyli ewentualnego stosowania kajdanek w trakcie badań medycznych. Podkreślić należy, że stosowanie tej procedury jest formą prewencji, kontroli rzeczywistego zagrożenia, ostatecznością mającą jedynie na celu ograniczyć ewentualne skutki naruszenia norm społecznych ze strony osadzonych, w tym przypadku powstrzymania zamachu na życie i zdrowie personelu medycznego.

7. Włączenie do programów szkoleniowych dla funkcjonariuszy i pracowników cywilnych tematyki międzynarodowych standardów praw człowieka i prewencji tortur (w tym standardów i zaleceń SPT i CPT), komunikacji interpersonalnej i deeskalacji napięcia w sytuacjach konfliktowych, sposób radzenia sobie ze stresem, pracy z traumą i ofiarami przemocy.

W planie szkoleń na rok 2022 r. (drugie półrocze) ujęte zostało szkolenie dla funkcjonariuszy i pracowników z zakresu humanitarnego traktowania osadzonych z uwzględnieniem międzynarodowych standardów praw człowieka i prewencji tortur. Ponadto w czerwcu bieżącego roku w Zakładzie Karnym w Przemyślu odbyło się szkolenie dla kadry w zakresie komunikacji interpersonalnej oraz radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi.

8. Zapoznanie funkcjonariuszy, personelu medycznego, psychologów oraz wychowawców z tzw. Protokołem Stambulskim.

W miesiącu czerwcu bieżącego roku zaplanowano szkolenie dla personelu penitencjarnego oraz służby zdrowia w trakcie którego zostanie on zapoznany ze wytycznymi zawartymi w tzw. Protokole Stambulskim.

DYREKTOR
Zakładu Karnego w Przemyślu
mjr Arkadiusz Skafirak